

drepturi și că este nevoie de respectarea lor reciprocă. Armonia dintre drepturi și obligații conduce atât la un echilibru interior, cât și la echilibrul societății, unde diversitatea este atât de vastă.

Educarea copiilor în privința drepturilor pe care ei le au reprezintă o activitate interdisciplinară, transdisciplinară, cu caracter teoretico-aplicativ și care presupune, de obicei, durate mari de timp și care în mod sigur va influența pe durate de timp cel puțin la fel de mari.

Referințe bibliografice:

1. Menthon de, S.; Delrieu A. Răspunsuri la toate întrebările copiilor. București, Corint Junior, 2016
2. Văideanu, G. UNESCO-50 EDUCAȚIE. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1996
3. Convenția cu privire la Drepturile Copilului, București, 2019
4. <https://www.salvaticopiii.ro/sci-ro/files/c7/c7657ec7-318f-4481-967c-e6b5d9a41258.pdf>
5. Cunoașterea, importanța și respectarea drepturilor copilului în România- opiniile elevilor, Studiu sociologic la nivel național, autor C. Grădinaru, sociolog Salvați Copiii
6. <https://www.salvaticopiii.ro/sci-ro/files/ae/aed3098a-a148-4cff-acae-7ca8b1517c30.pdf>
7. <http://andpdca.gov.ro/w/drepturile-copilului/>
8. <http://www.telefonulcopilului.ro/>

CHILDREN'S RIGHTS IN THE CONTEXT OF NEW EDUCATION DREPTURILE COPILULUI ÎN CONTEXTUL NOILOR EDUCAȚII

Cristina Elena BOSTAN,

profesor înv. primar la Școala Gimnazială Nr. 179, București, România

CZU: 37.01:341.231.14-053.2

Summary: The challenges of the contemporary world have led to the conceptual delimitation of new education. Children`s rights, part of the education for democracy, can be known from the primary classes with the help of methods based on creativity.

Rezumat: Provocările lumii contemporane au condus către delimitarea conceptuală a noilor educații. Drepturile copilului, parte a educației pentru democrație, pot fi cunoscute încă din clasele primare cu ajutorul metodelor bazate pe creativitate.

Key words: New education, children`s rights, civics, creative methods, lapbook.

Cuvinte-cheie: Noile educații, drepturile copilului, educație civică, metode creative, lapbook.

Societatea democratică românească, statul, învățământul se află în fața unor provocări esențiale ale lumii contemporane, cărora va trebui să le răspundă. Dintre acestea, inevitabila globalizare a declanșat deja o serie de procese pe plan politic, economic, administrativ și juridic. Problematika lumii contemporane și reflectarea acesteia în viața societății au condus către necesitatea delimitării conceptuale a noilor educații. Prezentarea apariției și evoluției acestora și modalitatea de a introduce noile educații în școală reprezintă premise ale unei evoluții firești a sistemului de învățământ.

În mod tradițional, au fost enunțate mai multe tipuri/domenii ale educației: educația intelectuală, morală, estetică, tehnologică, filozofică, educația religioasă și așa mai departe. Spre deosebire de acestea, noile educații transcend acest nivel și se concretizează în demersuri de conștientizare a importanței intervenției educaționale pentru soluționarea problemelor societății contemporane. În accepțiunea lui G. Văideanu, acestea sunt [2, p. 65-66]:

- educația relativă la mediu sau educația ecologică;
- educația pentru schimbare și dezvoltare;
- educația pentru tehnologie și progres;
- educația față de mass-media;
- educația în materie de populație sau demografică;
- educația pentru pace și cooperare;
- educația pentru democrație;
- educația sanitară modernă.

Educația pentru democrație este acea dimensiune a educației care își propune să contribuie la formarea unui comportament democratic, caracterizat prin atitudini, valori și convingeri menite a clădi o personalitate activă, deschisă, implicată din punct de vedere social, capabilă să își exprime crezul și să îl susțină prin argumente, adaptabilă la toate schimbările ce apar în societate, implicată în luarea deciziilor și asumată.

La „cea de-a 20-a sesiune a Conferinței miniștrilor educației a Consiliului Europei, desfășurată în Cracovia, Polonia, în octombrie 2000, au fost adoptate o serie de <<Principii comune ale ECD>> [*Educația pentru cetățenie democratică*], principii pe care le prezentăm în continuare [1]:

Se bazează pe principiile fundamentale ale drepturilor omului, democrației pluraliste și supremației legii.

Se referă în special la drepturi și la responsabilități, la „împuternicire”, participare și sentimentul apartenenței, respectul pentru diversitate.

Include toate grupele de vârstă și toate sectoarele societății.

Urmărește pregătirea tinerilor și a adulților pentru participarea activă într-o societate democratică, consolidând astfel cultura democrației.

Este foarte utilă în lupta împotriva violenței, xenofobiei, rasismului, agresivității naționaliste și intoleranței.

Contribuie la coeziunea socială, la dreptatea justiției sociale și la bunăstarea comună.

Consolidează societatea civilă, prin pregătirea cetățenilor pentru a fi mai bine informați și a avea competențe specifice cetățeniei democratice.

Trebuie diferențiată/adaptată în funcție de contextul național, social, cultural și istoric.”

În documentul ”Future of Jobs Report 2020”, World Economic Forum realizează un top al celor mai importante abilități și competențe necesare unui individ care va intra pe piața forței de muncă în 2025. Acestea sunt [3]:

- Gândire analitică și capacitate de inovare.
- Învățare activă și strategii de învățare.
- Rezolvarea de probleme complexe.
- Gândire critică și analitică.
- Creativitate, originalitate și inițiativă.
- Leadership și influență în sfera socială.
- Utilizarea tehnologiei, monitorizare și control.
- Design tehnologic și programare.
- Reziliență, toleranță la stres și flexibilitate.
- Rațiune, rezolvare de probleme și ideație.

Observând și analizând lista cu cele zece competențe, ne putem adresa întrebările ”În ce măsură contribuie sistemul de educație actual la formarea și dezvoltarea acestora în rândul elevilor?”, ”Cum trebuie abordate din punct de vedere metodologic conținuturile educaționale astfel încât să se ajungă la un asemenea deziderat?”, ”Sunt formate cadrele didactice din sistemul de învățământ astfel încât să poată crea situații de învățare relevante pentru elevi?” Răspunsurile s-au dovedit a fi nesatisfăcătoare, astfel că problematica trebuie abordată în echipă, de specialiști din diverse domenii, într-o manieră câștigătoare pentru elevi, care să beneficieze de cea mai bună pregătire pentru viață. Paradigma trebuie mutată de la acumularea de informații și reproducerea acestora în cadrul unor evaluări rigide, spre învățarea autentică, experiențială, relevantă pentru elevi, cu sens.

Noua problematică a declanșat o serie de manifestări ce s-au materializat în diverse programe și proiecte ce au conturat la rândul lor mai multe direcții de acțiune. Printre acestea, cea mai importantă s-a dovedit a fi pregătirea tinerilor și sensibilizarea adulților pentru o atitudine participativă raportată la abordarea problemelor cu care se va confrunta omenirea. Ca exemplu, putem să luăm conținutul din programa școlară pentru clasa a IV-a de la Educație civică, „Drepturile universale ale copilului”.

În cele ce urmează voi enumera metode, tehnici sau instrumente de învățare ce pot fi aplicate la clasă: povestiri din literatura pentru copii în care sunt respectate sau nu drepturile copilului, jocuri de rol, studii de caz, lucrări artistice – desene, picturi, colaje, machete, brainstorming, Photo Voice, teatru forum, teatru de păpuși, pantomima, cubul, metoda cadranelor, jurnalul reflexiv și lapbook-ul.

Dintre acestea voi exemplifica un demers didactic ce utilizează ca instrument de lucru *lapbook-ul* (din engleză, „lap” = suprapunere și „book” = carte). Acesta este o colecție de sarcini de lucru care se referă la un anumit subiect. Poate fi utilizat cu succes în lecțiile de recapitulare și constă într-un dosar din carton în interiorul căruia sunt adunate diverse informații organizate pe secțiuni, astfel încât elevii să aibă acces facil atunci când se pregătesc pentru o evaluare. Lapbook-ul include toate aspectele relevante într-un singur lor despre un anumit subiect. Poate fi personalizat conform nevoilor individuale ale copiilor, iar aceștia îl pot decora conform dorințelor proprii. Realizarea unui lapbook necesită mai multe operațiuni: pregătirea materialelor (dosar din carton, foi albe și colorate, șabloane, foarfecă, lipici, instrumente de scris și colorat), stabilirea subiectului, selectarea informațiilor relevante, organizarea, scrierea informațiilor și crearea unei identități vizuale.

Care sunt beneficiile creării unui lapbook?

Copiii demonstrează autonomie în învățare, vor fi motivați să participe la activitate deoarece este diferită de lecția clasică, tradițională, le oferă oportunitatea să se organizeze în manieră proprie, să fie creativi și unici.

Lapbook-ul în lecția de Educație civică – clasa a IV-a – Drepturile Universale ale Copilului

Realizarea lapbook-ului parcurge etapele cuprinse în figura 1, după cum urmează: începem cu pregătirea materialelor, în acest caz fiind vorba despre un dosar din carton, șabloane tip floare, pătrat, triunghi, cu clapete, imagini, hârtie albă și colorată, foarfecă, lipici, carioci, creion grafic, nasture. După această etapă se va comunica elevilor subiectul lecției, iar aceștia încep să selecteze informațiile relevante din toate materialele avute la dispoziție (caiet de clasă, manual, surse electronice, documente etc.). Demersul continuă prin organizarea și scrierea informațiilor pe șabloane, pe bucățele din hârtie tip acordeon sau tip bilet, scrierea unor îndemnuri, a unor cuvinte cheie și lipirea acestora în interiorul dosarului de carton. La final se adaugă elemente vizuale care să susțină conținutul informațional. În această etapă este solicitată la maximum imaginația și

creativitatea elevilor în compilarea tuturor elementelor, astfel încât demersul să capete sens și utilitate, iar elevii să se bucure de produsul muncii lor (figura 2).

Fig. 1 – Etape în realizarea lapbook-ului

Fig. 2 – Lapbook (interior). Lecția „Drepturile universale ale copilului”, clasa a IV-a

Acestea fiind spuse, consider că formarea viziunii interdisciplinare asupra vieții și lumii este piatra de temelie pe care orice dascăl este dator să o pună la construcția indivizilor pe care îi formează. Prin interdisciplinaritate, rezolvarea de probleme complexe, abordări unice ale unor problematici și valențele formative care favorizează cultivarea aptitudinilor, introducerea noilor educații în școală, alături de abordarea unor metode „altfel” și predarea integrată, devine un deziderat.

Referințe bibliografice:

1. Nedelcu D., Educație democratică, incluziune și interculturalitate, București, EDP, 2007
2. Văideanu G., Educația la frontiera dintre milenii, București, Ed. Politică, 1988
3. World Economic Forum, The Future of Jobs Report 2020, Geneva, online pe www.weforum.org